

Testetikk

Internasjonal testkommisjon for Psykologiske tester

Web 24. – 25. mai 2023

<https://www.psykologforeningen.no/medlem/testbruk/internasjonale-retningslinjer-for-bruk-av-tester>

Problemstillinger

- Teste eller ikke teste. Om å skaffe seg et grunnlag for sakkyndig uttale og råd om tiltak.
- Testing er bare en del av kartleggingen- det å skaffe seg kunnskap om barnet.
  - Tester skal raskest mulig gi mest mulig gyldig resultat for de områder du tester og kan aldri si noe om hele barnet.
  - Tester kommer i diskreditt fordi:
    1. Testopptak ikke er gjort rett
    2. Skåringsfeil som gir galt resultat
    3. Tolkingsfeil- der en generaliserer et resultat som ikke er gyldig.
- Gjennomføringskvalitet og forståelse av data er viktige element for god tolkning.

Hvorfor Testetikk

- Det er viktig at testen blir gjort rett og at forståelsen av resultatet gir gyldig informasjon.
- Hyppigste feil:
  - Slurv datainnsamling og i notering ved opptak
  - Regnefeil, feil omgjøring
  - Feil forståelse av resultatet. (For bastant, eller egne vurderinger som ikke har noe med testresultatet å gjøre)
- Å følge testetiske regler skal redusere disse feilene.

MÅLSETTING

- *Å være en profesjonell testbruker*
  - *Målrettet- Hensikten med testingen er.....*
  - *Du skal vite hva du kan og dine egne begrensninger.*
  - *Ryddig, ærlig og åpen.*
- *Åpenhet.*
  - *De involverte (foreldre, barnet, testerene) må kjenne til*
    - *Bakgrunnen for testingen.*
    - *Formålet med testingen*
  - *Du skal alltid kunne grunngi bruk av tester.*

Basert på profesjonell kunnskap

- Du skal kjenne til:
  - Relevante teorier om evner og evnemodeller (intelligens, læreforutsetninger).
  - Personlighet og andre sentrale psykologiske begreper.
  - Testkunnskap og rett valg av tester
  - Grunnleggende psykometriske prinsipper og prosedyrer, og tekniske krav til tester (f.eks. reliabilitet, validitet, standardisering, avvik).
  - Tolking av aktuelt testresultat.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Egen kompetanse i testbruk

- Du bør tilstrebe å:
  - Arbeide innenfor grensene av vitenskapelige prinsipper og dokumentert erfaring.
  - Formulere og opprettholde høye personlige standarder for kompetanse.
  - Holde deg ajour med relevante oppgraderinger i forhold til testene som brukes, og til testutvikling, inkl. endringer i lovverk og politikk som kan påvirke tester og testbruk.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Spesiell testkunnskap

- Spesiell kunnskap om
  - Aktuell test
  - Skåring og skåringsverktøy, inklusiv bruk av dataverktøy.
  - Begrepene som danner grunnlaget for test-skårene, der dette er viktig for at valide konklusjoner kan trekkes ut av test-resultatene. (testspesifikk teori)

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Spesiell testkunnskap

- Du trenger å vite
  - Når du skal og når du ikke skal bruke tester.
  - Hvordan du skal integrere testing med andre mindre formelle deler av kartlegging (f.eks. førstegangssamtale, kartleggingsverktøy, strukturert intervju, referanser osv.)
  - Om aktuelle profesjonelle, rettslige og etiske spørsmål i forhold til testbruk.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Testhåndteringsferdigheter

- Du må både øve og evaluere egen testferdighet
  - Ha god opptreden og praksis.
  - Tidtakerferdighet
  - Leseferdighet
  - Avviksferdighet
- Kunnskap om den sosiale, kulturelle og politiske kontekst som testen blir brukt i.
- Gi gode tilbakemeldinger

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Ta ansvar for egen bruk av tester

- Du må
  - Kun tilby test-tjenester og tester som du er kvalifiserte for.
  - Ta ansvaret for valget av testene som brukes, og for tilrådingen som blir gitt.
  - Sikre at hensikten med kontrakten mellom testtakeren og testeren er klar og forstått
  - Være oppmerksom på evt. utilsiktede konsekvenser av testbruk.
  - Søke å unngå å gjøre skade på eller forårsake ubehag for de involverte i testprosessen.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Sikre at testmaterialer oppbevares sikkert

- Du skal ha
  - Sikker oppbevaring av, og kontrollert tilgang på testmaterialer.
  - Respekt for kopirettigheter
- Beskytte testens integritet ved ikke å trene individer på selve testmateriale eller annet øvingsmateriale som kan innvirke urettmessig på deres testprestasjoner.
  - Der test brukes dynamisk (med mellomliggende trening) skal en informere om at testen i ettertid ikke kan brukes normativt.
  - Kun tester som er laget for dynamisk bruk kan brukes dynamisk.
  - Sikre at test-teknikker og svarhefter ikke beskrives offentlig på en slik måte at deres nytteverdi forringes.
  - Å referere åpent om testen i en tilbakemeldingssituasjon er god tilbakemeldingsskikk.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Behandle testresultat konfidensielt

- Definer hvem som skal få adgang til resultatene før testing.
  - Drøft konfidensialitet sammen med den som testes (eller pårørende).
  - Få tak i relevant samtykke før resultatene gis videre til andre.
  - Beskytte arkiverte data slik at bare de som har rett til å ha adgang, kan få tak i det.
  - Testresultat skal bare brukes til det formålet de er tatt opp til.
    - Det er derfor ofte lurt å spørre om en kan benytte resultatet i anonymisert form til FOU tiltak om det blir aktuelt.
- Fjerne navn og andre personlige identifiseringstegn fra databaser over resultater som arkiveres eller videreformidles for forskningsbruk, utvikling av normer eller andre statistiske formål.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Før du tester

Gjør de nødvendige praktiske forberedelser:

forbered deg i tråd med det som er spesifisert i testmanualen.

Testlokalet skal ha et fysiske miljø som er trygt, stille, fritt for avledninger og er passende til formålet.

Tilstrekkelig materiale skal være tilgjengelige og kontrollert for å forsikre deg om at ingen tegn fra forrige testtaker står igjen i hefter eller på svarark.

Nødvendige hensyn har vært tatt når testingen gjelder personer med funksjonshemninger.

Klart og tydelig forklar om rettigheter og ansvar.

Få samtykke, før testing utføres.

Prøv og forutse evt. problemer og møte dem med nøye forberedelse av materialer og instruksjoner.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

I testsituasjonen

- Etabler kontakt med barnet ved å ønske velkommen og informer på en positiv måte.
  - Prøve å redusere angst og unngå å forsterke unødig angst.
  - Sikre at potensielle kilder til avledning (f.eks alarmer på klokker, mobiltelefoner) er fjernet.
  - Følg prosedyrer og instruksjoner spesifisert i testmanualen, men foreta rimelige justeringer for personer med funksjonshemninger.
  - Lese instruksjoner på en klar og rolig måte.
  - Gi nok tid for eksempler og øvingsoppgaver til å fullføres.
- Observer og noter avvik fra testprosedyrer på noteringsheftes framside eller på egen notatside.
- Ta og notere responstider nøyaktig, og med en gang i noteringshefte.
- Sikre at alt utstyr kontrolleres på slutten av hver testøkt.
- Gi nødvendig assistanse til barn som viser tegn til større ubehag eller angst enn forventet.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Skåring og analyse av resultatet

- Følg standardiserte skåringsprosedyrer nøyaktig.
  - Se tretrinns skåringsprosedyre i Tolknings- og teknisk manual
- Regn alltid ut råskåre til skalaskårer.
- Kontrollere skalaskåre- omregninger og andre beregningsprosedyrer for riktighet.
- Gjerne manuelt først, og så dataskåre.
- Trekk ikke konklusjoner på grunnlag av skårer med normer som ikke er relevante for personene som testes, eller som ikke er valide på grunn av signifikante avvik mellom test-leddene.
- Skåringsprosedyrene brukes for å få overblikk over testresultatene, og for å kunne få øye på usannsynlige eller urimelige skårer.
- Skriv i rapporten hva PASS skalaen består av på en klar og nøyaktig måte.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

Tolkning

- Du må ha en god profesjonell forståelse av testens teoretiske grunnlag, tekniske dokumentasjon og veiledning for bruk og tolkning av skalaskårene.
  - forstå skalaene som er brukt, karakteristika ved norm eller sammenlignbare grupper, og skårenes begrensninger.
- Tolk resultatene i lys av tilgjengelig informasjon om personen som blir testet. Tolkning handler om å forstå eleven sine muligheter og vansker.
- Unngå å overgeneralisere resultatene på en test til trekk eller menneskelige karakteristika som ikke måles av testen.
- Ta i betraktning, ved tolkning av skårene, hver skala sin reliabilitet, feilmåling og andre kvaliteter som kunne ha minsket eller forhøyet resultatene på en kunstig måte,
- Ta i betraktning evt. individuelle eller gruppevariasjoner fra standardprosedyrer i testadministrering.

Sept-10-12

© Pedverket Kompetanse

